

BES^eDA

E L E K T R O N S K A K N J I G A

Marija Jelen-Brenčič

Vzdih cvetne dobrave

*Spev tihe doline
2. zvezek*

O M N I B U S

BESEDA

Marija Jelen-Brenčič

VZDIH CVETNE DOBRAVE

Spev tihe doline — 2. zvezek

Tiskana izdaja je izšla v samozaložbi,

Št. Ilj pri Velenju, 1968.

To izdajo pripravili Simon in Barbara

Lenarčič ter Franko Luin.

ISBN 91-7301-315-3

beseda@omnibus.se

www.omnibus.se/beseda

Vsebina

Pesmi moje prve . . .	5
Veter — kipar	7
Sama . . .	9
Grob	11
Pokop	13
Spomenik	15
Starček modruje	17
Siromak	19
Nemi ptiček poje	21
Slavček bo po svoje pel!	23
In zato se mrtev zdi mi . . .	25
Zlate zanke	27
List je odpadel	29
Mimo plula je . . .	31
Kdo bi vedel?	33
Kot privid . . .	35
Jaz ne vem, zakaj . . .	37
Hrastič	39
Na Rajnem griču	41
Kot cvetje . . .	43
Če ne bi . . .	45

Ni časa!	47
Kot nekdanj . . .	49
Številke smo . . .	51
Kovinarji	53
Kaj pa naj povem?	55
Kaj neki bi tukaj počel?	56
24. september	57
Pozabi me!	58
Kakor izgubljena ptica . . .	60
Videl in vedel boš!	61
Kresni večer je nocoj!	63
Utopljenka	66
Pomlad že prišla bo!	67
O, da bi že prišla!	68
Zvenela roža	69
Mrtva deklica	71
Zakaj mi sahnješ?	72
Jesenska povest	74
Silhueta	76
Na Silvestrovo	77
Z radostno pesmijo	78
V svet bi odšla . . .	80
Vse zaman!	82

Pesmi moje prve . . .

Pesmi, moje prve pesmi
sem sežgala —
niti ena črka ni od
vseh ostala . . .

Pa čez griček sem v gozdove
šla zelene,
kjer bile so prve pesmi
porojene.

Kot nekdanj, je jokal slavec
v temnih lesih,
vir šumljal, drhtelo listje
na drevesih.

V bridkih je spominih duša
zajokala —
iz globin srca je nova
pesem vstala.

Vstala? — Ne! — Že v prvem hipu
zamorjena,
vztrepetala je, kot ptička
obstreljena . . .

Veter — kipar

Veter kot kipar ustvarja
kipe krasne
iz oblakov — vanje lije
žarke jasne.

Tke si rdeča jadra — dolbe
čolne modre;
oblikuje ovčkam belim
svetle kodre.

Kleše zlate in srebrne
si dvorane —
razprostre oblake, skupaj
spet jih zgane.

Veter, ti kipar, naredi
kip še meni:
kaj v bodočnosti me čaka —
razodeni!

Veter zlat izkleše križ in
belo krsto —
razvrsti za njo pogrebcev
dolgo vrsto . . .

Sama . . .

Mnogokrat je lice solza
porosila,
a me ni prijazna roka
tolažila.

Šli so mimo mene redki
hipi sreče —
izvabili smeh na ustne
mi trpeče.

In v trenutkih takih sem si
zaželela,
da v objestni sreči bi ves
svet objela!

Pokopala vse načrtesem visoke —
zdaj prijateljske si več ne
iščem roke.

Saj je noč in dan odprta
črna jama —
če povsod! še vanjo našla
pot bom — sama!

Grob

Grob. Beseda kratka, vendar
vse obseže,
kar človeka na življenje
zemsko veže.

To srce, ki je objelo
svet z željami,
počivalo bo v globoki
tesni jami.

In oko, ki žejno zemlje
kras je pilo,
brez upora bo zaspalo
pod gomilo.

Mislil bo polet zabranjen
tja v višave —
mrtve bodo pod odejo
mehke trave.

V zemlji bodo pokopani
vsi načrti,
radost in bridkost v objemu
mrzle smrti.

Pokop

Mrzli plavajo vetrovi
iz daljave
in neso pogrebno pesem
čez dobrave.

Kdo zaspal je? Kdo zasanjal
večne sanje?
jokajo vetrovi. — Bridko
je spoznanje:

Nihče ne solzi ob sveži
se gomili!
Meni iz očesa grenka
solza sili.

Čez dobrave mrzel, mrzel
dih zaveje:
Spomenik grenak spomin — in
grob srce je — — —

Bridka žalost, dvom, obup in
skrb moreča
so pogrebci — a mrlič je
tvoja sreča! —

Spomenik

Naj bo izmed mojih pesmi
tudi ena,
ki bo tvoja, čisto tebi
posvečena.

Tebi, ki nikoli nisem
te poznala;
vendar kmalu ti enaka
bom postala.

Mirno spiš, neznanec, v grobu —
mehka trava
ga prerašča — z njo se veter
poigrava.

Nikdar še med travo roža
ni vzcvetela —
in nikdar na grobu sveča
še gorela.

Nihče rekel ni, da umrl
si prerano —
jokal nihče, kot nihče ne
bo za mano.

Starček modruje

O kako si srečna, drobna
lastovica —
švigaš sem in tja pod nebom
kakor pšica*.

Domek tvoj pod streho mojo
tu pripet je —
tebi v nebesne modrine
prost polet je.

Pred ubožno kočo starec
jaz samevam
in na soncu trudne ude
si ogrevam.

Nisem nevoščljiv ti, ptica —
saj vse mine:
tvoja radost, kakor moje
bolečine.

* pšica = puščica

Mene tukaj, tebe čaka
smrt na poti —
ti hitiš ji, meni sama
gre naproti.

Siromak

Brat moj kamen, bela cesta
sestra moja,
tira me naprej brez konca,
brez pokoja.

Kadar jaz odhajam, nihče
ne žaluje;
ko se vračam, nihče me ne
pričakuje.

Kadar grem skoz gozd, še ptice
onemijo —
drobni žarki sonca plaho
v mé strmijo.

Šumljajočega studenca
spev utihne —
med vrhovi drevja veter
glasno vzdihne.

Po obrazu bijejo me
dolge veje — — —
V gozdu je temno, a v srcu
še temneje — — —

Nemi ptiček poje

V vrabčjem gnezdu se izvalil
droben ptiček
na pogled ves tak je, kakor
vsak vrabiček.

A ni bil predrzen — vpil ni
kot vrabiči.
Da je gluha in nemi, so rekli
drugi ptiči.

A nocoj, ko v dalji slavci
žvrgolijo —
nemi ptiček poje isto
melodijo . . .

Vrabci vržejo ga iz gnezda.
V temni noči
ptiček poje, plaka, išče
si pomoči.

Ganjeni so res od pesmi
poslušavci,
a ne marajo ga vrabci
in ne slavci!

Slavček bo po svoje pel!

Z gozda ves radosten slavček
odletel je —
sončecu v pozdrav in rožam
zažgoled je.

Vsa zavzeta poslušala
je poljana.
V zraku pa se je zadrila
črna vrana

in zakričala je šoja
na strnišču
in zavreščal pav prevzeten
na dvorišču.

Res kričači slavca spev so
preglasili,
a njegove pesmi niso
umorili.

Slavček bo po svoje pel, po
svoje plakal —
s šojo, s pavom ne vreščal, ne
z vrano krakal!

In zato se mrtev zdi mi . . .

Kar čez noč iz tal je tisoč
rož pognalo;
zemljo je pokrilo cvetno
pregrinjalo.

Spet odmevajo pod nebom
glasni spevi
ptičic — k nam prišli so jasni,
zlati dnevi.

Jate ptic so se iz juga
povrnile —
slavčka ni, ki lani pel je
pesmi mile.

Tiste rože, ki so lani
ovenele,
vem, da letos več ne bodo
mi vzcvetele.

Mojih rož ni, slavčka ne, ki
pel je meni —
in zato se mrtev zdi mi
gaj zeleni.

Zlate zanke

Vsako jutro v srcu zrase
sladka nada —
v njene mreže se ujame
duša mlada.

Nada plete krog srca mi
niti tanke;
spretno veže, drzno spaja
zlate zanke.

Nežno krog srca mi svilnih
nitk nasnuje —
v ječo sanj prelepih mlado
dušo vkuje.

Sonca žar razkrije zmoto
v moji duši —
mrežo nád raztrga — ječo
sanj razruši.

Vsako jutro v srcu sladka
nada zrasede —
neizpolnjeno zvečer spet
zaprem vase . . .

List je odpadel

Skoz drevesne krone vetrič
zapihljal je.
Predme na steptano stezo
listič pal je.

Vse lesovje vztrepetalo
je veselo,
v lahnem vetriču prešerno
zašumelo.

Jaz pomislila sem: Mar že
res jesen je?
Vse je v polni rasti, list le
ta rumen je.

Ah, seveda. saj že tudi
sred poletja
list premnog odpade, zvene
mного cvetja.

Ne le sred poletja — v zgodnji
že pomladi
mного lepih sanj umrje
v duši mladi!

Mimo plula je . . .

Svet je bil en sam smehljaj . . . Svod
zagrnili
so oblaki rdeči, kakor
kri bi pili.

Pritajeno so gozdovi
šelesteli:
svojo čudežno skrivnostno
pesem peli.

Mimo plula je prelepa
čista sreča —
ni ugrabila je roka
preboječa,

a objela jo je silna
moč spomina.
Zdaj mi v srcu spi, kot sladka
bolečina.

Kakor črv na bolni bukvi
vrta, gloje —
in zato vse žalostne so
pesmi moje . . .

Kdo bi vedel?

Lani stala je ob stezi
bukev bolna —
nanjo sedla je zelena
ptica, žolna.

Preperelo skorjo ji je
razkljuvala;
iz kotičkov skritih črve
vse pobrala.

Letos pa je stara bukev
vsa zelena,
gladka in rastljiva, kakor
pomlajena.

Ptica, tudi v meni gloje
črv strupeni —
iz globin srca izderi
ga še meni!

Ni prepozno? — Črv bridkosti
se zajedel
ni v srce že pregloboko? —
Kdo bi vedel?

Kot privid . . .

Kot privid iz sanj veselih
prismehlja se
iz daljave lep spomin na
tiste čase,

ko vesoljno stvarstvo se mi
je smehljalo —
in še v solzah je veselje
počivalo.

Ko ni mogla skrb v obup se
spremeniti;
bolečina ne srca si
osvojiti,

ker vso radost v mlado dušo
sem prestregla
in bolest občutka sreče
ni preseгла.

Kot privid iz sanj veselih
prismehlja se
iz daljave lep spomin na
tiste čase . . .

Jaz ne vem, zakaj . . .

Jaz ne vem, zakaj želim si,
da bi bila
čisto majhna — med cvetlice
bi se skrila.

Slušala bi bistrih virčkov
žuborenje,
pesmi ptičic in zelenih
vej šumenje.

V drobno bi srce ves nebes
zaklenila
in z očmi vso prelepoto
stvarstva izpila.

Z veterčki bi se igrala
po gozdovih
in z metuljčki bi kramljala
na cvetovih.

In nikdar nikoli ne bi
zla spoznala —
rada, rada čisto majhna
bi postala!

Hrastič

Vzpenjam se po pustih rebri,
kjer pozdravi
skrivljen me hrastič na pustih
goličavi.

Mnogo večji ne — starejši
je od mene.
Vsako leto znova mlade
liste žene.

Ne suši se, toda v rasti
zaostal je —
pač v prepustem svetu mlado
kal pognal je.

Hrasti, ki so z njim vred rastle,
zdaj vrhove
dvigajo in zro ponosno
čez lesove.

Moj hrastič pa zelení in
smrti čaka — — —
V upanju — bi skoro rekla —
sva enaka!

Na Rajnem griču

Drevje in grmovje v puste
je meline
zakopalo in zarilo
korenine,

da noben vihar ni piš jih
ne izruje —
strt in zlomljen bo naj hrast, pa
še kljubuje!

In krivenčasto grmičje
goličave
je prerastlo — vmes štrlijo
šopi trave.

Trava je tako steptana,
da ne škodi
ji, pa če jo vsak dan znova
kdo pohodi.

Naša srca so ponižna
in teptana —
naša srca so v to zemljo
zakopana . . .

Kot cvetje . . .

Krog doline naše grički
so ponižni —
za sveta vrvenje, boj in
hrup brezbrizni.

Sami vase zatopljeni
so čudaki
mrko resni — in ljudje smo
ravno taki!

Sreče pričakujemo brez
hrepenjenja —
in ne prosimo tolažbe
v dneh trpljenja.

Minejo otrokom leta
brez mladosti —
mró življenja polni starci
brez bridkosti.

Rod za rodom nemo umira,
kot poleti
cvetje mre na pokošeni
senožeti.

Če ne bi . . .

Bukev nagne se k topolu
in boječe
s tihim, pritajenim glasom
zašepeče:

»Veš li, sosed, da so včeraj
že ob zarji
tukaj mimo po stezici
šli drvarji?«

»Vem!« — odvrne topol. »In so
govorili,
da iz nas vseh bodo drva
naredili!«

V silnem strahu zatrepeče
gozd mogočen,
a iz hrasta se odzove
glas odločen:

»Mi nikoli videli ne
bi ognjišča,
če sekiram ne bi dali
toporišča!«

Ni časa!

Vre v daljavo brez počitka
ljudska masa —
misliti: od kod in kam? pa
nima časa . . .

Vzhod. — Ljudje, kaj sonce je, ki
sije z neba?
»Luč. Elektrike podnevi
nam ni treba!«

Višek so dosegli sonca
žarki zlati.
»Hm! Ko bi v denar se dali
prekovati!«

In zaton. Že starost sili
v črno jamo.
»Misliti na smrt še jutri
čas imamo!«

Vre v daljavo brez počitka
ljudska masa —
misliti: od kod in kam? pa
nima časa . . .

Kot nekdanj . . .

Čas se izpreminja — pravi
zgodovina,
toda vedno ista naša
je dolina.

Kot nekdanj, krivic nešteto
v nji kraljuje.
Hlapcev rod zaman pravice
pričakuje.

Ko objestni bogatin ga
bije v lice,
misli si: »Pač na tem svetu
ni pravice!«

In umika parij se na
stezi ozki,
da si tačic ne umaže
pes gosposki!

Kot nekdanj, v okovih raja
mre tlačanska!
Polna vzdihov je dolina
Šentflorjanska . . .

Številke smo . . .

Med stroji se gibljemo Ančke in Milke —
brez sonca minevajo mlada nam leta.
Saj nismo otroci in nismo dekleta:
ah, me smo številke — brezčutne številke!

Nam sreče odločena mera je pičila.
Vse ure z bridkostjo so nam zagrenjene.
Prav kot pri poštevanki smo razvrščene:
nas vsaka številka je — vsaka je — ničla!

Vrtijo se stroji, vrtijo, vrtijo — — —
nad njimi smo sklonjene me in hitimo . . .
Po sreči, življenju zaman hrepenimo:
številke smo — drugi pa z nami množijo!

Solze, ki čez lica ne smejo nam vreti,
nam kapljajo v srca — zapremo jih vase . . .
Verujemo, upamo v srečnejše čase . . .
Kako bi drugače pač mogle živeti?

Tam zunaj pomlad je vsa mila, brsteča
nasula zelenja in cvetja na veje —
tam ptičica poje in sonce se smeje —
tam zunaj je zdravje, veselje in sreča!

Tam zunaj je zemlja, ki svobodno diha,
tam pesmi pastirjev doné čez planine — — —
Me v molku obnavljamo svoje spomine
in vsaka od nas je vsa resna in tiha . . .

Vrtijo se stroji, vrtijo, vrtijo — — —
nad njimi smo sklonjene me in hitimo . . .
Po sreči, življenju zaman hrepenimo:
številke smo — drugi pa z nami množijo!

Kovinarji

Kujemo dan za dnem, noč za nočjo
sebi okove in drugim srebro.
Kaj že skovali železnih smo spon,
ki bodo uklepale rok milijon.

K strojem uklenile so trudno telo
in se zarezale v živo meso.
V peči razbeljeni ogenj žari,
peče v oči in izpija nam kri.

V črni tovarni umira mladost —
zunaj je sonce in zlata prostost . . .
O, da med črnimi stenami sáj
košček neba bi ugledali kdaj!

Toda pogled nam v nebo je zastrt:
zunaj življenje — v tovarni je — smrt!
Včasih zaslutimo sredi noči
tisto življenje, ki zunaj kipi.

Toda kaj, strojev orjaških ropot
mislim zaprl je tja v svobodo pot.
Sklanja nad delom trpinov se roj —
ah, saj še srca postala so — stroj!

Delajo stroji in dela sto rok —
tisoč udarcev se združi v en zvok:
Kujemo dan za dnem, noč za nočjo
sebi okove in drugim srebro!

Kaj pa naj povem?

Vsi mi pravijo, da sem boječa,
preponižna in preveč molčeča.
Kaj pa naj povem, da vam bo všeč?
Sami veste dosti in preveč!

Kar pripovedujte, saj poslušam,
vse v spominu obdržati skušam,
saj je v kupu plev navodno skrit
tudi kupček klenih zlatih žit.

Glasu prisluškujem, ne besedam:
ne v oči, globoko v dušo gledam.
Misli v lepo vrsto uredim,
v dno srca zaklenem in — molčim!

Kaj neki bi tukaj počel?

Sred množic sem tiho obstala —
zazrla se — kam? Sam Bog ve . . .
Z očmi te pač nisem iskala,
iskalo te je le srce.

Predramilo me je vprašanje:
Kaj neki bi tukaj počel?
Zrl množice bi valovanje —
kot jaz, bi med njo onemel.

Ves mrk in samotni obstal bi,
v dlani skril oči in obraz,
ko duše in srca spoznal bi
globoko do dna kakor jaz!

24. september

Kot jaz si sanjal: Tisoč zvezd žarelo
nad nama svetlih v jasni bo modrini . . .
Pod nama v svoji silni veličini
razpenjeno valovje bo šumelo — — —

In kar trpelo je, kar hrepenelo
v vseh dolgih dneh je v nemi bolečini —
kar lepih upov skriva še v globini,
takrat srce bo srcu razodelo — — —

Molčalo morje je — midva molčala.
Par zvezd na naju gledalo je tuje,
kot da se nama zviška posmehuje . . .

V dveh dušah nova so vprašanja vstala,
src dvoje je objela žalost nova:
Mar se nikoli srečala ne bova? — — —

Pozabi me!

Saj še nisem pozabila nate!
Radostno zavriskaj in zapoj,
pa prinesi v dar mi sanje zlate
in planinskih rož, pastirček moj!

Zrasle so planinke previsoko;
milo vabijo te vrh čeri.
Ah, ne trgaj jih s predrzno roko —
glej, pod njimi črn prepad grozi . . .

Kaj nabiral meni bi planinke —
vrtec moj prepoln je krizantem.
Jaz pa pojem pesmi žalostinke—
ti ob njih postal bi mrk in nem.

Vriskaj, moj pastirček, čez planine!
S tvojim združi naj svoj spev vihar,
ki ti bo prinesel iz daljine
silnih in mogočnih pesmi v dar.

S tabo temni zašume lesovi —
ves skrivnosten listja je šepet . . .
V dnu studencev zadrhte valovi;
novo pesem poneso med svet.

Tebi ptice zapoje krilate;
pesmi vse preglasil vrisk bo tvoj — — —
V dno srca zakleni sanje zlate
in — pozabi me — pastirček moj! — — —

Kakor izgubljena ptica . . .

Moja misel rada in prerada k tebi roma,
kakor izgubljena ptica lastovka brez doma.
Ah, viharji zimski ptici gnezdo so razdrli —
bridki so udarci mislim k tebi pot zaprli.

In takrat je moja misel našla poti nove:
vasovat je šla med tihe, žalostne grobove,
krizanteme božala, žalujke in ciprese
in odgrnila z grobov tajinstvene zavese.

Kaj je človek, kaj življenje, grenko je spoznala —
šla je globlje, vedno globlje, cilja je iskala —
toda kam bi med grobovi z mislijo nemirno,
ki ji je premajhna zemlja in vesoljstvo širno — — —

Kot molitev vroča, ki v otroškem srcu vstaja,
kot trpeča duša, ki iz vic na svet prihaja,
kakor izgubljena ptica lastovka brez doma
rada in prerada moja misel k tebi roma — — —

Videl in vedel boš!

Če prej ne, takrat boš prišel,
ko ne bom te več pričakovala —
če prej ne, takrat bova eno,
ko mrtva na odru bom spala . . .

Odgrnil ob vzglavju odejo
mi boš aspidister zelenih —
povedal najlepših besed mi,
v življenju nikdar govorjenih . . .

Položil na prsa boš šopek
mi nageljnov rdečih in belih,
ki solza iz tvojih oči jim
rosila cvetoči bo kelih . . .

Krvavo zardeli cvetovi pod tvojimi
bodo solzami,
ko nežno in rahlo pobožala
z mrtvimi bom jih rokami . . .

In videl boš, da mi na ustnih
počivala sreča bo tiha —
in vedel boš, da sem ostala
ti zvesta do zadnjega diha . . .

Kresni večer je nocoj!

Sestrice! — Pojdite gledat kresove!
Pojdite! — Kresni večer je nocoj.

Jaz pa bom šla na samotne grobove —
njim posvečen je spev žalostni moj!

Vsak dan po stezi sem mimo tolmunu
mirno, veselo hodila tedaj,
ko ga obsevala bleda je luna,
ko ga ožarjal je sonca sijaj.

Ko so nevihte nad gozdom divjale
ležal tolmun ves teman je in tih;
kaplje deževne so v njem šepetale —
splaval iz njega bolesten je vzdih . . .

Nikdar vznemirjali niso vetrovi
drzni pokoja njegovih globin —
kadar sem mimo šla, spali valovi
so kakor mrtveci v noči temin.

Včasih sem jelševe veje odstrla:
tuj mi odseval iz vode je obraz —
sebi v oči sem globoko zazrla —
vselej spreletel me strah je in mraz . . .

In trepetaje od groze spustila
temno zaveso sem jelševih vej.
Svojemu strahu sem se nasmehnila
in odbrzela po stezi naprej.

Snoči po Ave Mariji vabljive
mile glasove začula sem v njem:
vode vabile so me zapeljive
z glasom tajinstvenim v smrtni objem.

Mirno obstala sem in poslušala;
sklanjala se nad drhtečo vodo — — —
Bela se krsta je v dnu prikazala,
križ se srebrn zasvetlikal nad njo . . .

Takrat presekal je nočno tišino
vrisk — razigrano zaplul je skoz les.
Vedela sem: nad vrhovsko planino
naši pastirčki pripravljajo kres.

Vriskaj, pastirček! — Na tihe grobove
dahne življenje vrisk jasni naj tvoj!

Sestrice, pojdimo gledat kresove!
Pojdimo! — Kresni večer je nocoj!

Utopljenka

Srebrni njen glas
v bučanju valov
je tonil med množico divjih glasov . . .
Zatemnil vrtinec je črnih valov
zlato njenih las.

Obmolknil je smeh
valov iz globin . . .
Ležala med ljudstvom je sredi ravnin —
utrnil svetel se je žarek z višin
ji v mrtvih očeh . . .

Zdaj spi pod zemljo —
in Bog vé, če kje
na zemlji, kjer mnogi živijo ljudje
in slednjemu v prsih utripa srce,
kdo joka za njo . . .

Pomlad že prišla bo!

Zavel je veter tiho čez vrhove,
potopil v morje virček je valove,
odšel je čez planine zlati maj —
nikoli vrnil se ne bo nazaj!

O, še pihljaj bo veter čez gorice,
v vrtove vsipal zlati maj cvetlice,
šumljal studenec biserno blesteč
vsem drugim — meni pa nikoli več!

O, da bi že prišla!

O, da bi že prišla pomlad,
iz sna naravo prebudila,
v zelenje log in gaj zavila,
rož natrosila prek livad!

Da bi krog src leden oklep
odtajala in razdrobila,
dobrote v duše bi nalila —
da svet bi bil svetel in lep!

Zvenela roža

V gredi cvetela
roža je bela —
nanjo je dežek rosil,
sonce sijalo —
kadar je žgalo,
veterček jo je hladil.

Pevce škranček bil je njen znanček,
dober in veren ji drug.
A preko górn je
daleč čez morje
letel jeseni na jug.

Rožica bela
je hrepenela,
da za škrančkom bi šla
v daljno deželo,
kjer je veselo —
tja, kjer je sonce doma.

V jutru zarana
mrzla je slana
polje pokrila in breg.
V gredi sred vrta
roža je strta
mrtva ležala na tleh . . .

Mrtva deklica

Na odru počiva
vsa bela, kot angeli vrhu oltarja,
vsa mirna, kot rožica v varnem zavetju —
obrazek se droben utaplja ji v cvetju —
od luči voščenih se zlata ji zarja
čez lica razliva . . .

In tiho smehlja se —
še lepše, kot živa se dni je nekdanje;
saj vsa hrepenenja kipeče mladosti,
samotne trenutke solza in bridkosti —
in vse neizpolnjene upe in sanje
zaprla je váse . . .

Zakaj mi sahnješ?

Zakaj mi sahnješ, nagelj rdeč?
Tako prijetno si dehtel,
ko v rosi jutra si blestel.
Ne boš cvetel nikoli več?

Ko božal te je sonca žar
si bil kot kres ognjeno zlat;
gorel je v soncu tvoj škrlat,
omamljal je srce tvoj čar.

Ko zvezde je prižgala noč
in svet objel je sinji mrak,
razlival ti si vonj sladak
kot božji blagoslov krog koč.

Zakaj mi sahnješ, nagelj, vem:
med korenine se je skrnil
in sok življenja ti je pil
črvič ostuden dan za dnem . . .

Še meni pije srčno kri,
zastuplja srečno mi mladost.
Črvič požrešni je bridkost,
ki me razjeda in mori . . .

Jesenska povest

Na tleh sem suh, ovenel list pobrala.
Nanj roka je nevidna napisala
besede čudovite o brstenju,
razvijanju, kipenju in življenju.

Ves list je bil z besedami popisan,
življenjepis njegov na njem narisani:
da ptičice so po drevesih pele,
v grmovju drobne šmarnice cvetele;

da v rosnih jutrih kaplje lesketale
so se vrh drevja — in v nočéh divjale
nevihte so — iz razdivjane sile
mogočna gozdna debela v prah drobile;

da toplo sonce včasih je sijalo
in listje v mraku sladko šepetalo . . .
Nekoč — nekoč spet veterček zavel je —
in list za listom iz drevja odletel je . . .

Sedaj leže na tleh zveneli listi.
Prav taki vsi so, kakor bil je tisti,
ki sem pobrala ga na gozdni poti:
vsi rastli in zveneli so v samoti! —

V samoti dnevi so potekli meni —
in kadar zame pride čas jeseni,
neznaten list bom na življenja cesti —
in takrat konec moje bo povesti! —

Silhueta

Vse tiho je —le v gozdu sova vpije:
njen glas odmeva po samotni vasi.
Po blatni cesti stopa mož počasi —
ledeno mrzel dež v obraz ga bije.

In skoz zastrta okna nanj posije
slaboten pramenček svetlobe včasi.
Dlan na obraz, ovratnik kvišku da si;
tesneje se v oguljen plašč zavije.

Po bližnjici odide kraj goščave.
Telo napora, mraza mu drgeče,
ko plazi se v senik na kup otave.

Skovika sova glasno in grozeče —
vso dolgo noč vprašuje iz tokave:
O siromak, po svetu iščeš — sreče? — — —

Na Silvestrovo

Mrači se. Čas počitka zvon naznani.
Izvablja v noč me pot in steza vsaka . . .
Resnobsno križi gledajo iz mraka — — —
Saj ne kalim pokoja vam, kristjani!

In kdo naj obiskati vas, mi brani?
Nihče! — Brat me in sestra tukaj čaka . . .
Joj — nad grobovi veter tiho plaka.
Enako smrt kosila bo kot lani!

V naslednji vrsti letos bo začela.
Izkoplje grob — človeka vanj zagrebe.
Še bliže stopim. Mar sem prebledela?

Ah, mrzlo je! — V dno duše me zazebe . . .
Vprašujem v jamo: Koga boš sprejela?
En nem odgovor: Vse — in tudi tebe!

Z radostno pesmijo

Z radostno pesmijo deklica mlada
v svet bi odšla, ki se v dalji blesti —
toda kako, ko mi sleherna nada,
predno rojena je, v srcu zaspi . . .

Droben škrjanček se dviga v višine;
tak je, kot kepica rjave prsti,
ki se potaplja v nebesne modrine;
mlademu jutru v pozdrav žvrgoli.

Lilija bela razliva vonjavo
nežno kot dih neba, sladko kot med —
k soncu dviguje brezmadežno glavo,
krona ponosna cvetočih je gred.

Teče studenček čez pisane trate —
jaz nad vijugasto strugo slonim,
v čašo prestrezam si kapljice zlate,
drobcene bisere vanjo lovim.

V soncu se koplje ravnina zelena,
čeznjo razlit je nebeški smehljaj —
meni se zdi, da je izpremenjena
solzna dolina vsa v blaženi raj . . .

Pesem škrjančkova, lilija bela,
zvrhane čaše opojna sladkost,
sončna svetloba, ki sem jo zajela
v čisto srce, to je — moja mladost!

V svet bi odšla . . .

Ropar kragulj kot izstreljena pšica
plane iz temnih, samotnih goščav —
v zraku okrene se roparska ptica,
z neba škrjanček omahne krvav . . .

Tam za goro zašumijo vetrovi;
toča se vsuje na cvetne ravni —
mrtvi so travniki, pustti vrtovi,
lilija strta na gredi leži . . .

V rušo zeleno na širni livadi
virček izdolbel nešteto je rup —
v njih pa strupeni se skrivajo gadi
in mi izlivajo v čašo svoj strup.

V črn pajčolan se zavilo nebo je,
sivi oblaki pod njim se pode;
sredi najlepšega dneva temno je —
včasih le bliski ognjeni vžžare . . .

Roparska ptica in toča ledena,
kačjega strupa ogabna grenkost;
temnega nebesa teža svinčena
dušo mori — to je — moja bridkost . . .

Z radostno pesmijo deklica mlada
v svet bi odšla, ki se v dalji blesti —
toda kako, ko mi sleherna nada,
predno rojena je, v srcu zaspi . . .

Vse zaman!

Kapljica sem na drevesu:
ni mi mar, če v sončnem svitu
zažarim,
ali se v globok vrtinec
potopim!

Rožica sem v temnem lesu:
ni mi mar, če nežna roka
utrga me,
ali mi v samoti gozda
cvet odmre!

Struna sem na vijolini:
ni mi mar, če kdo udari
trdih rok,
in ukrade iz srca mi
vrisk in jok!

Droben žarek sem v temini —
rada zemljo bi ogrela:
Vse zaman!
Več je luči v meni, bolj je
svet teman!

www.omnibus.se/beseda

ISBN 91-7301-315-3